

Kleine monumenten (38)

De haken van de tramlijn

Arnold Fortuin

Er moeten er honderden gezeten hebben, die met rozetten versierde haken waaraan de elektrische bedrading voor de Enschedese tram was vastgemaakt. Een dikke honderd jaar geleden groeide de behoefte aan snelle verbindingen tussen Enschede – Glanerbrug en Enschede – Hengelo. Gekozen werd voor de elektrische tram. Daarvoor werd in 1904 de TET (Twentsche Electriche Tramwegmaatschappij) opgericht. Vier jaar later was het eerste enkelspoor baanvak (7,5 km lang met zeven wisselplaatsen waar trams elkaar konden passeren) klaar en hing de elektrische bedrading aan de haken, die in panden langs de route waren bevestigd. Op 4 juli 1908 reed de eerste tram – vol genodigden – van de remise aan de Tubantiasingel via het stadscentrum en de Gronausestraat richting Glanerbrug. Er werd gefeest in de stad; de genodigden dineerden op kosten van de gemeente in de Grote Sociëteit; voor het 'volk' concerteerden de Burgerharmonie en de Schutterij in het Volkspark. Het 'volk' mocht de tram de volgende dag uitproberen. Het liep storm: 5500 passagiers op één dag. Het enthousiasme over de nieuwste aanwinst leidde zelfs tot het legendarische gedicht:

De jongens van de TET

Die smeren de tram wel vet

En hij rijdt in een kwartier

Van de Glanerbrug naar hier.

Dat 'vet smeren' duurde maar kort. De reizigers fietsten liever of namen de bus. De tram werd overbodig. De laatste tram verdween op 28 februari 1933 voorgoed in de remise. Zonder feestelijkheden, maar wel onder publieke belangstelling. De laatste passagiers zongen elkaar moed in met *Houd er de moed maar in en Adieu, wij moeten elkander groeten*. De kabels werden opgeruimd, de baan en de wissels verdwenen (soms jaren later ...) en de meeste haken werden van de muren gesloopt. Er zijn er nog een stuk of zes over zoals hoog in een gevel aan de Langestraat. Samen vormen ze een stil vervoersmonumentje.

Tramlijnhaken:

l.boven: Langestraat 56

r.boven: Langestraat 6

l.onder: Markstraat 2

Verder zijn nog haken te zien bij:

Langestraat 21

Markstraat 3

en op de hoek Markstraat/Oude Markt

Foto's: Leo Mettermich